

Naročnina listu: ==
Celo leto . . . K 10.—
Pol leta . . . " 5.—
Četrť leta . . . " 2:50
Mesečno . . . " 1.—
Zunaj Avstrije: ==
Celo leto . . . K 15.—
Posamezne številke
:: 10 vinarjev. ::

STRAŽA

Inserati ali oznanila
se računijo po 12 vinarjev
od 6redne petitvrste: pri
večkratnih oznanilih velik
::: popust. :::
„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor
Koroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Trdnjava Przemyśl se hrabro brani.

Naša in nemška armada proti Rusom napredujeta. — Naši polki zasedli Karpate. — Hud mraz in sneg na Karpatih. — Bitka med Avstrijci in Srbi pri Lazarevcu. — Srbi so se na umikanju ustavili in se izhodno od Kolubare pripravljajo na odločilno bitko. — Štiri srbske polke Avstrijci ujeli. — Belgrad še ni padel. — Črnogorski upadi v Dalmacijo odbiti. Obstreljevanje Kotorja. — Nemci korakajo proti Calaisu. — Bitka med turškimi in ruskimi ladjami v Črnem morju. — Turki na Kavkazu natepli Ruse. — Angleži izkrcali 15.000 mož indijske armade v Egiptu. — Vojska med Japonci in Turki?

Avstrijsko-rusko bojišče.

Avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 20. novembra.

Naš generalni štab uradno poroča: Tudi včeraj so avstrijske in nemške čete na Rusko-Poljskem povsod dosegle uspehe. Odločitev še ni padla. Število ujetih Rusov je vedno večje.

Pred trdnjavo Przemyśl so naši prizadjali Rusom, ko so hoteli nekaj svojih čet na jugu pomakniti bližje k trdnjavi, težke izgube. (Opomba uredništva: Trdnjava Przemyśl, dasiravno od vseh strani obkoljena od močnih sovražnih čet, se torej prav dobro drži.)

Rusi spravljajo pred Przemyśl težke oblegovalne topove.

Z bojišča, 20. novembra.

Na južni strani Przemyśla skušajo Rusi spraviti svoje težke oblegovalne topove na višine, odkoder bi mogli s popolnim uspehom obstreljevati trdnjavo. Do sedaj se jim ta načrt še ni posrečil. Zadnje dni so Rusi poskušali zavzeti višine, ki bi naj varovale dela za razpostavo njihovih baterij. Toda njih poskusi so se jim krvavo ponesrečili.

Boji pri Črnovicah.

Dunaj, 20. novembra.

„Czernowitzer Tagblatt“ z dne 14. t. m. piše: V četrtek, dne 12. t. m., so poizkusili Rusi zopet obstreljevati naše mesto, a obstreljevanje je izpadlo žalostno za Ruse. Rusi so izstrelili 100, naši pa le 44 streliv. Naši topovi so gromeli od 1. do 2. ure popoldne in so zopet sijajno učinkovali. Med šestimi ruskimi topovi sta dva nerabna — mostvo je bilo ubito, municijski vozovi uničeni — en top je pa bil zelo poškodovan. Z ostalimi tremi topovi so Rusi zbežali proti severu.

Rusi odpošiljajo vrednosti iz Galicije v Rusijo.

Dunaj, 20. novembra.

Po zanesljivih poročilih iz po Rusih zasedenih delov Galicije pošiljajo Rusi cele železniške vlake z vrednostnimi stvarmi v Rusijo.

Življenje v bolniškem vlaku.

Praška „Union“ piše: Bolniški vlak št. 30, ki je pod upravo cesarskega svetnika. Rožanka, dospel je minuli teden zopet v Prago s severnega bojišča, kamor se takoj zopet vrne po izročitvi ranjencev in bolnih. O življenju v tej dobro urejeni bolnišnici smo izvedeli sledeče podrobnosti: Bolniški vlak je pripravljen za 150 težko ranjenih, lahko ranjenih pa bi se zamoglo namestiti v njem 300 do 500. Izmed prostovoljnih strežnikov bolniškega vlaka je treba še pred vsem omeniti grofa Kristijana Thuna, ki opravlja svoj posel z brezprimerno ljubeznjivostjo. Kjer le more, skuša plajšati ranjencem njihove težke bolečine. O njem kot upravitelju vlaka se pripovedujejo v tem pogledu pravcate legende. Bolničarska služba v vlaku je silno naporna, ker se spravi ranjence v vlak v njihovem starem perilu, ki ga je pa treba takoj sleči in potem sežgati v lokomotivi. Zato ni čisto nič čudnega, da je grof Thun, ko je prišel vlak na kolodvor Franca Jožeta radostno izjavil, da si mora najprej preskrbeti za-se perilo, ker

je vso svojo zalogo razdal ranjencem in bolnikom. — Kuhinja bolniškega vlaka št. 30 je urejena za 200 oseb. Če je več bolnikov, se lahko skuha tudi še za več oseb. Hrana je urejena sledeče: Zjutraj ob šestih čaj ali kavo, ob desetih dopoldne dobe težko ranjeni vino in mlečni kruh, ostali ranjenci samo kruh. Opoldne se dobi juha, meso, zelenjava, riž in podobno ter vino. Popoldne ob štirih čaša vina ali kozarec konjaka, zvečer čaj, kakao ali kava, cigarete ali cigare. V zadnjem času zdravniki cepijo vse bolnike proti koleri. Zdravstvene odredbe so najstrožje. Kolodvori, v katerih se ustavi vlak, so oličeni z apnom in zgleda, kakor bi padel sveži sneg. Če se pokaže pri koncu vlaka nalezljiva bolezen, potem ne sme nihče iz dotičnega vlaka. V kakšni večji postaji, n. pr. v Prerovu, se potem bolnika izkrci, razkuži voz, vsi ki so se peljali z njim, pa pridejo pod karanteno. V vozovih so urejena stranišča z vodo, ki se redno razkužujejo. Če se nahajajo v bolniškem vlaku bolniki z nalezljivimi boleznimi, tedaj se mora vlak naznaniti naslednji postaji. Nihče ne sme ne iz vlaka niti k vlaku brez dovoljenja postajenačelnika. Bolniški vlak vozi s povprečno hitrostjo 20—25 km na uro, tako da traja vožnja iz Krakova do Prerova kakih 30 ur.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Uradno poročilo.

Dunaj, 20. novembra.

Z bojišča proti Srbom se uradno poroča:

Vršijo se podrobni boji na celi črti. Napad avstrijskih čet na utrjene srbske postojanke pri Lazarevcu ugodno napreduje.

Včeraj (četrtek) so naši ujeli 7 srbskih častnikov in 660 mož. Na bojišču je nastalo zelo slabo vreme. Na višinah je zapadel meter visok sneg; v nižavah pa so nastale povodnji.

Boji pri mestu Lazarevac.

Po zavzetju Valjeva po naših četah se je del razkropljene srbske armade umaknil proti mestu Lazarevac na severo-izhodni strani Valjeva. Drugi, večji del srbskih čet pa se je umaknil proti mestu Arangjelovac (na izhodni strani Valjeva). Boj pri Lazarevcu traja že tri dni. Pred Lazarevcem stoji ona kolona, ki je prekoračila Mačvo, ter se pomaknila proti Kolubari.

Mesteca Lazarevac leži kakih 25 km od Valjeva in 8 km južnoizhodno od mesteca Ub, katero so naši dne 14. novembra z naskokom zavzeli. Lazarevac je središče okraja Kolubara ter šteje 1000 prebivalcev.

4 srbski polki uničeni.

Sofija, 20. novembra.

Kakor se iz Niša poroča, Srbi že sami uradno priznavajo, da so v bitki pri Valjevu prišli štiri celi srbski polki in 3000 mož raznih polkov in 60 častnikov v avstrijsko vojno ujetništvo.

Srbi se pripravljajo na novo bitko.

Z bojišča, 20. novembra.

Iz srbskega glavnega stana je došlo poročilo, da bo srbska armada na izhodni strani reke Kolubare sprejela bitko z našo armado. Srbi so se že v času, ko je radi aneksije Bosne nastal hud spor med Avstrijo in Srbijo, zgoraj omenjeno pozorišče, to je

črta Veliki Sopot—Arangjelovac—Gorni Milanovac utrđili z gostimi in izredno močnimi okopi. Ako so se sedaj Srbi na svojem umikanju iz Valjeva ustavili na tem prostoru, za naše armadno poveljstvo to ni nobeno presenečenje. General Potiorek je poslal takoj, ko je začel prodirati, močne oddelke proti Valjevu in v južno smer. Ob enem je po zavzetju Valjeva in Obrenovca bilo treba naše čete deloma na novo razvrstiti. Naravnostnih napadov naše poveljstvo ne bo iskalo, ker so srbske postojanke preveč trdne. Potrebno pa je bilo, da so naši nekatere sprednje postojanke sovražne fronte ostro napadli, da so tako pri Srbih preprečili drugo razvrstitev njihovih sil. Naš napad na Lazarevac ima ta namen. Bojevanje je sedaj na obeh straneh zelo otežkočeno, ker je nastalo zelo slabo vreme. Višine pokriva debel sneg, a doline rek Kolubara in Tamnava pa so vsled hude povodnji preplavljene.

Naše čete se nahajajo sedaj pred glavnim, že leta pripravljenim srbskim bojnim pozoriščem, ki je podobno pravcati trdnjavi. Morda bo odločitev, ki bo padla v tem kraju, prinesla konec vojske. Iz tega sledi, da se bodo Srbi branili z vsemi sredstvi in z največjo trdovratnostjo. Treba bo torej opreznosti in hrabrosti. Oboje pa ima naše poveljstvo in pa naše hrabre čete, ki nam bodo kmalu izvojevale končno zmago.

Srbija se ne more več boriti?

Dunaj, 20. novembra.
Poročevalec dunajske „Reichspost“ poroča iz Sofije, da je srbska vlada, kakor je izvedel iz zanesljivega vira, poslala v Pariz izjavo, da je Srbiji vsled njenega gospodarskega poloma nemogoče, se dalje vojskovati. Kralj Peter je zaprt v gradu Ribarska Banja. Poražena srbska armada beži v dirjem neredu proti jugu in jugoizhodu. Srbi bodo še sicer poskusili pri Kragujevcu se zoperstaviti avstrijski prodirajoči armadi, a upanja imajo celo srbski generali zelo malo, da bi odpor srbske armade imel kaj uspeha. Srbska vlada je že ponovno prosila Grke za pomoč, a zaman. Srbski polom bo izzval na Balkanu nove zapletljive.

Velik plen pri Valjevu.

Vojni plen, ki so ga naši odvzeli Srbom pri Valjevu, je izredno velik in bo imel za srbsko armado izredno slabe posledice. Posebno velike vrednosti so številni topovi, narejeni od tvrde Schneider-Creuzot, ki so celo novodobnega vzorca. Ti topovi so prišli v avstrijsko last popolnoma nepoškodovani. Tudi veliko število izbornih strojnih pušk, ki so še popolnoma rabne, je prišlo našim v roke. Poleg tega smo tudi zajeli veliko množino streliva. Na južnoizhodni strani Valjeva smo bežečim Srbom odvzeli mnogo trena.

General Stepanović pred vojnim sodiščem.

Budimpešta, dne 19. novembra.
Iz Metkoviča se poroča „Az Estu“: Poročila, da bi se bil poveljnik srbske armade pred Šabcem, general Stepanović, sam usmrtil, ne odgovarjajo resnici. Generala so poklicali v srbski glavni stan, kjer mu je princ Jurij naznanil, da ga bodo postavili pred vojno sodišče.

Avstrijsko-črnogorsko bojišče.

Črnogorci obstreljujejo Kotor.

Dunaj, 20. novembra.
„Südslavische Korrespondenz“ poroča iz Dubrovnika:

Črnogorci so zadnji čas poskušali upasti v Dalmacijo in sicer v smeri proti mestecu Grob na južni strani Trebinja; njihov sunek se je gibal v smeri Rugasa—Vehia.

Naše obmejne čete so Črnogorce, kakor že pri vseh drugih spopadih, tako tudi sedaj brez velikih težav vrgle čez mejo nazaj. V tem boju so imeli Črnogorci velike izgube.

Črnogorci zadnji čas z vso silo obstreljujejo Kotor in naše postojanke na višinah. Strelivo kar razsipava. Večkrat traja obstreljevanje kar 24 ur neprenehoma. Škoda, katero so do sedaj napravile črnogorske krogle v Kotoru, so malenkostne.

Nemško-francosko bojišče.

Uradno poročilo o stanju nemških armad.

Berolin, dne 20. novembra.
Iz velikega vojnega stana z dne 20. novembra predpoldne se poroča:

V zahodni Flandriji in v severni Franciji ni bilo nobenih bistvenih sprememb. Vslad deževja premočena in napol zmrzla tla ter sneženi zameti so ovirali gibanje nemških čet.

Napad Francozov pri Combres-u, južno-izhodno ok Verduna, je bil odbit.

Na meji v izhodni Prusiji je položaj nespremenjen. Ob izhodni strani Mazurijskih jezer so se polastili Rusi neke nezasedene poljske utrdba in starih topov, ki so bili tam. Deli ruskih čet, ki so šli nazaj v smeri čez Mlavo in Lipno, so nadaljevali svoje umikanje.

Ob južni strani Ploska je napad nemških čet napredoval.

V bojih okrog Lodza in ob izhodni strani mesta Czenstochova še ni padla odločitev.

Prodiranje Nemcev proti Calais-u.

London, dne 20. novembra.
Londonškemu listu „Evening“ se poroča iz Rotterdam: Od pretečenega torka do srede je v Belgiji ustavljen ves železniški promet. To je znamenje, da nameravajo Nemci vnovič s podvojeno silo izvršiti napade v Flandriji in napraviti sunek proti mestu Calais-u.

Velikanske dosedanje izgube Angležev.

Berolin, dne 20. novembra.
Berolinskemu listu „Lokalanzeiger“ se iz Rotterdam poroča: Angleški lord Newton je rekel na nekem shodu, da znašajo dosedanje izgube Angležev že 80.000 mož. Mnogi angleški bataljoni so izgubili vse častnike. Ni dolgo tega, kar je nekemu angleškemu bataljonu poveljeval narednik. Od dveh divizij, ki sta šteli skupaj 37.000 mož, je ostalo le še 5300 mož.

Angleška torpedovka se potopila.

Frankobrod, dne 10. novembra.
„Frankfurter Zeitung“ poroča iz Petrograda: Angleški torpedni rušilec „Druid“ je trčil ob obali Škotske na mino in se je potopil. Posadko so rešili.

Torpedni rušilec „Druid“ je bil še-le pred dvema letoma zgrajen. Njegova posadka je znašala 76 mož, dolg je bil 73 m in je plul z brzino 30 morskih milj v eni uri. Oborožen je bil s štirimi brzostrelnimi iopovi. Vrh tega je imel še tudi dve torpedni cevi.

Smrt nemškega generala.

Berolin, dne 20. novembra.
Generalni stanovanjski mojster, generalni major pl. Voigts-Rhetz je v noči od 18. na 19. novembra nepričakovano umrl zadet od srčne kapi. Njegov naslednik še ni določen.

Turčija-Rusija-Anglija-Francija.

Turki porazili Ruse.

Carigrad, 20. novembra.
Uradno poročilo turškega glavnega stana slovi: Dva dni so turške čete neprestano napadale rusko armado, ki je stala na črti Azab—Zazak—Kohab na kavkaški meji. Turške čete so z bajonetnim naskokom zavzele utrjene sovražnikove postojanke v okolici mesta Akab. Bitka se za Turke ugodno razvija. Turške čete, ki so prodirale v smeri proti mestu Batum (ob Črnem morju), so prizadale sovražniku že drugič večji poraz. Zasedle so postojanke pri Zazvotlar in Kura v Kavkazu. V Zazvotlarju so odvzeli Turki Rusom zastavo, ujeli 6 častnikov, med njimi nekega podpolkovnika ter nad 100 vojakov. Zaplenili so 4 topove, 1 avtomobil, večje število konj in mnogo živil.

Ruske izgube so velike. Ostanek pobite ruske armade je zbežal v smeri proti mestu Batum.

Drugi del ruskih čet, ki so prodirale na južnoizhodni turško-ruski meji pri Zairbajfanu, so trčile pri mestu Salmas z ruskim oddelkom. Tudi tukaj so bili Rusi poraženi. Na ruski strani je padlo 100 mož, med njimi 2 častnika.

V Perziji so se priklopili Turkom še tudi voditelji onih rodov, ki so do sedaj stali še na strani Rusov.

Bitka v Črnem morju.

Berolin, dne 20. novembra.
List „Lokalanzeiger“ poroča iz Kodanja: Po uradnih poročilih iz Petrograda se je vršila včeraj, dne 19. novembra, pomorska bitka med neko turško križarko in oddelkom ruskega vojnega brodovja. V tej bitki je bila ruska admiralska vojna ladja „Svjatoj-Jevstafi“ poškodovana. Ubiti so bili 4 ruski častniki in 29 pomorščakov, težko ranjen je pa bil 1 ruski častnik in 19 pomorščakov, 5 ruskih pomorščakov je pa bilo lahko ranjenih. Boj je trajal četrte ure. Turška križarka je bila le neznatno poškodovana.

Poškodovana ruska admiralska vojna ladja „Svjatoj-Jevstafi“ je ena največjih ruskih vojnih ladij črnomoškega ruskega brodovja. Zgrajena je bila l. 1906. Oborožena je s 4 velikimi topovi kalibra 30'5 centimetrov; vozi pa z brzino 17 vozlov v eni milj.

Anglija izkrcala 15.000 indijskih vojakov v Perzijskem zalivu.

Frankobrod, dne 20. novembra.
„Frankfurter Zeitung“ poroča iz Carigrada: Angleži so izkrcali v Kueitu 4000, na otokih Bahrein v Perzijskem zalivu 6000 in v Bender-Buchivu ob južni obali Perzije 5000 mož indijskih čet. Turki so potopili parnik „Ekbatana“, da zaprejo vhod v pristanišče „Schatt-el-Arab“. Tudi so položili tamkaj več min, da se zavarujejo pred angleškimi napadi. Kueit je pristanišče na severnozahodni strani Perzijskega

zaliva, Bahrein-otoki so na južni strani proti Arabskemu zalivu, Schatt-el-Arab pa je ob izlivu Evfrata v Perzijski zaliv.

Vstaja v Maroku.

Carigrad, dne 20. novembra.
Listi poročajo, da se vstaja v Maroku razširja. Iz Rima se naznanja, da muslimanski vstaši ogrožajo glavno mesto Maroka, Fez.

Francoska vlada je vsled vstaje mohamedancev in vsled razširjenja poziva turškega sultana k „sveti vojski“ proglasila v obeh severnoafriških francoskih pokrajinah, v Maroku in v Tunisu, vojno stanje.

Vojska med Japonci in Turki?

Trst, 20. novembra.

List „Piccolo“ je dobil iz Carigrada brzojavko, v kateri se poroča, da je japonski poslanik v Carigradu zahteval od turškega velikega vezirja svoje potne liste in je nato odpotoval iz Carigrada.

Bolgari bodo vpoklicali tudi črnovojnike, ki niso bili pri vojakih.

Dunaj, 20. novembra.

List „Neues Wiener Journal“ poroča iz Sofije: Bolgarski vojni minister Fičev je izjavil v včerajšnji seji bolgarskega sobranja (državnega zbora), da ima brambna predloga, ki jo je vlada predložila (zborni, ci, namen omogočiti vpoklicanje onih črnovojnikov pod orožje, ki še do sedaj niso služili v armadi, pa bi po primernem izvežbanju bili sposobni za vojake. V slučaju splošne mobilizacije bi se vpoklicali torej črnovojniki star 24 do 46 let. Vojni minister je tudi mnenja, da bi Bolgarija na ta način dobila nad 120 tisoč mož, kateri bi bili za vojno službo prav dobro sposobni.

Italija odpušča rezerviste.

Iz Rima se poroča dunajskim listom, da so pričeli v Italiji del rezervistov, ki so bili vpoklicani že pod orožje, odpuščati. Vzrok za ta ukrep italijanske vlade je pred vsem finančien. Italija bo, ako odpušči rezerviste, v denarnem oziru mnogo pridobila. A poleg tega pa Italija v zimskem času ne more spraviti vseh vpoklicanih čet pod streho. Do sedaj so še postavljene vojaške barake zadostovale, a za zimski čas bi italijansko vojaštvo v barakah trpelo mraz. Poleg tega pa so se rezervisti do sedaj že dovolj izobrazili, da se lahko pozneje vsak čas zopet vpokličejo. Z odpustitvijo rezervistov si je italijanska vlada svoje stališče, posebno z ozirom na sklicanje državnega zbora, ki se izvrši dne 20. decembra, dobro utrdila.

Zadnja poročila. Naše čete na Karpatih.

Budimpešta, 20. novembra.

List „Az Est“ je dobil z bojišča poročilo, da so avstrijske čete celo črto ob Karpatih docela zasedle. Celo karpatsko pogorje je že več dni močno zasneženo. Tudi mraz na Karpatih je zelo občuten. Vkljub temu je razporeženje naših čet na bojišču izborna. Kakih deset dni se ni pojavil noben slučaj kolere več.

Avstrijci pripomogli Hindenburgu do zmage.

Berolin, 20. novembra.

Berolinski listi slavijo složni nastop avstrijske in nemške armade v boju zoper Ruse. V zadnjih bojih so Avstrijci svoje posebne interese pustili čisto na stran. Ni jim šlo za to, da bi dosegli na bojni črti delne zmage nad sovražnikom, ampak imeli so pred očmi velike cilje cele vojne in pridobitev zmage na odločilnem kraju. Zadnja Hindenburgova zmaga pri Kutnem in Wloclaweku je bila mogoča vsled tega, ker so avstrijske čete na drugih delih bojišča z vso silo posegle v boj.

Poizvedovanje o vojnih ujetnikih. V sedanjem času se množe slučaj, da se mnogi obračajo na c. i. kr. zunanje ministrstvo ali na dunajsko poslaništvo Združenih držav Severne Amerike s prošnjo, naj se jim prekrbi podatke o posameznih vojnikih naše armade, ki so v vojnem ujetništvu, ali pa da se naj pošlje denar tem ujetnikom. Vsa tozadevna pojasnila pa daje edino le skupni poizvedovalni urad na Dunaju, ki stoji na podlagi mednarodnih dogovorov v zvezi z enakimi napravami sovražnih dežel, zlasti z „Zarobljeničko Komando“ v Nišu, kakor tudi z „Bureau Central pour renseignements sur les prisonniers de guerre“ v Petrogradu. Vse prošnje, ki se torej tičejo naših vojakov v ujetništvu, naj se torej naslavljajo naravnost na: „Gemeinsames Zentral-Nachweisebureau, Hilfs- und Auskunftsstelle für Kriegsgefangene und Internierte, Wien. I. Bezirk, Jasomirgottgasse 6.“